

Sygn. akt III CSK 381/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa L. S.
przeciwko E. I.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 11 czerwca 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana E. I. złożyła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 czerwca 2015 r. oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 7 listopada 2014 r., którym uznano za bezskuteczną w stosunku do powoda L. S. umowę darowizny zawartą w dniu 21 września 2012 r. pomiędzy J. I. a pozwaną co do wierzytelności przysługującej powodowi względem dłużniczki J. I..

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację jej wskazanych funkcji. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwana oparła na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., podnosząc, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenia prawa materialnego oraz procesowego podniesione w uzasadnieniu zarzutów kasacyjnych, zwłaszcza w odniesieniu do uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego w zakresie przyjęcia za własne ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Nie odpowiada temu wymaganiu uzasadnienie przedstawione przez pozwaną, ponieważ nie zawiera argumentacji uzasadniającej, na czym polegają dostrzeżone przez nią naruszenia prawa, ani w czym tkwi ich oczywistość. Ponadto wywód motywujący wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania odnosi się do uzasadnienia określonych podstaw skargi. Takie sformułowanie nie spełnia wymagania wyodrębnienia dwóch, wyraźnie oddzielonych jednostek redakcyjnych – uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz uzasadnienia podstaw kasacyjnych. Uwadze Sądu Najwyższego nie uszła również okoliczność, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w tym zakresie zostało oparte na przepisach prawa regulujących postępowanie dowodowe i nie zostało wykazane, że w sprawie zostały

przekroczone zasady sędziowskiej oceny dowodów, co jest niedopuszczalne na mocy art. 398³ § 3 k.p.c.

Oprócz tego skarżąca wskazała na konieczność rozważenia przez Sąd Najwyższy dwóch kwestii:

- „czy jeśli wiarytelność na dzień dokonania czynności prawnej, której wierzyciel dochodzi uznania za bezskuteczną nie została skonkretyzowana co do wysokości, podlega ochronie przewidzianej w art. 527 k.c. czy też w art. 530 k.c.?”;

- „czy wierzyciel wnoszący skargę pauliańską na podstawie art. 527 k.c. może domagać się ochrony na podstawie tego przepisu, pomimo iż wiedział że nieruchomości, która może być przedmiotem zabezpieczenia już nie jest własnością dłużnika?”.

Przedstawione kwestie ewentualnie mogłyby się stać przedmiotem oceny ze strony Sądu Najwyższego w obrębie pierwszej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania (istotne zagadnienie prawne), jednak zostały sformułowane w niewystarczający sposób. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności, uzasadniających przyjęcie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). W uzasadnieniu sporządzonym przez skarżącą brakuje zaś niemal wszystkich wskazanych elementów.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

aw